

"This document is the property of the Thailand Information Center (TIC), Chulalongkorn University and is to be returned within two weeks to the Thailand Information Center, Ratsart Building 3, Chulalongkorn University"

บทที่ 4

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสำรวจความสนใจ และความต้องการของประชาชนแต่ละอาชีพที่มีความต้องการอ่านหนังสือในสาขาวิชาการแขนงต่าง ๆ ในหอสมุดแห่งชาติ ตลอดจนสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับบริการและกิจกรรมในการอ่านที่หอสมุดแห่งชาติจัดขึ้น เพื่อให้ทราบว่าประชาชนในแต่ละอาชีพมีความสนใจต่อการอ่านหนังสือในสาขาวิชาแขนงใดมากที่สุด และมีความต้องการบริการและกิจกรรมที่เกี่ยวกับการอ่านในด้านใด รวมทั้งต้องการบริการและกิจกรรมเหล่านั้นในระดับใด

ตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ ประชาชนเฉพาะผู้ที่ เป็นสมาชิกของหอสมุดแห่งชาติระหว่างเดือนมกราคม ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2519 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มนักเรียน นิสิต นักศึกษา กลุ่มข้าราชการ และกลุ่มพ่อค้าประชาชน จำนวนรวมทั้งสิ้น 569 คน ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างประชากรดังกล่าวจากบัตรสมาชิกหอสมุดแห่งชาติในเดือนมกราคม ถึงเดือนมีนาคม พ.ศ. 2519 ที่ผู้วิจัยได้จัดเรียงไว้ตามลำดับอักษรของแต่ละอาชีพ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งมีลักษณะคำถามทั้งแบบกำหนดคำตอบให้ และแบบเปิดโอกาสให้เลือกตอบโดยเสรี แบบสอบถามนี้แบ่งเป็น 4 ตอน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังประชาชนในแต่ละอาชีพทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้ปิดแสตมป์และพิมพ์ที่อยู่ของผู้วิจัยไว้กับแบบสอบถาม เพื่อความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืนในระยะ 2 เดือน คือ ตั้งแต่วันที่ 14 เมษายน 2519 ถึง 14 มิถุนายน 2519 และได้รับแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์คืนทั้งสิ้น 569 ชุด

สรุปผล

1. แบบสอบถามที่ส่งไปยังนิสิต นักศึกษา ข้าราชการ และพ่อค้าประชาชน ชายหญิง ได้รับคำตอบกลับคืนมา 569 ชุด คิดเป็นร้อยละ 83.6 ของที่ส่งไปทั้งหมด

ผู้ที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 569 คน เป็นชาย 272 คน คิดเป็นร้อยละ 84.2 ของผู้ตอบแบบสอบถามชายทุกอาชีพ เป็นหญิง 297 คน คิดเป็นร้อยละ 89.1 ของผู้ตอบแบบสอบถามหญิงทุกอาชีพ

เมื่อจำแนกตามระดับอายุ ปรากฏว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษามีอายุต่ำสุด 14 ปี สูงสุด 28 ปี อายุเฉลี่ย 18.7 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.4 ปี ข้าราชการมีอายุต่ำสุด 19 ปี สูงสุด 54 ปี อายุเฉลี่ย 29.1 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.1 ปี ส่วนพ่อค้าประชาชนมีอายุต่ำสุด 18 ปี สูงสุด 65 ปี อายุเฉลี่ย 29 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9 ปี

2. สภาพทั่วไปในการใช้หอสมุดแห่งชาติของประชาชน ปรากฏว่า

2.1 ประชาชนชายหญิงจำนวนสูงสุดร้อยละ 65.7, 62.8, 75, 78.9 75 และ 58.8 ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ และพ่อค้าประชาชนตามลำดับ มาใช้หอสมุดแห่งชาติเพราะต้องการอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในหอสมุดแห่งชาติ และจำนวนรองลงมาของทุกกลุ่มอาชีพดังกล่าวต้องการขอคัดลอกเอกสาร

2.2 ประชาชนชายหญิงทั้งสามอาชีพ จำนวนสูงสุดร้อยละ 87.5, 91.7, 94.2, 100, 80.5 และ 82.3 ตามลำดับใช้บริการการอ่านจากหอสมุดโรงเรียน หอสมุดวิทยาลัย หอสมุดมหาวิทยาลัย หอสมุดประชาชน และหอสมุดเฉพาะก่อนการมาใช้หอสมุดแห่งชาติ แต่จำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 12.5, 8.6, 3.8, 0, 19.4 และ 17.6 ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ข้าราชการ และพ่อค้าประชาชนทั้งชายและหญิง ปรากฏว่าไม่เคยไปใช้หอสมุดดังกล่าวนอกจากหอสมุดแห่งชาติแห่งเดียวเท่านั้น

สำหรับห้องสมุดที่นักเรียนนิสิตนักศึกษาชายหญิงและข้าราชการชายหญิงจำนวนสูงสุด ร้อยละ 47.2, 45.4, 59.6 และ 68.4 เคยไปเข้าใช้ก่อนที่จะมาใช้ห้องสมุดแห่งชาติ ได้แก่ ห้องสมุดโรงเรียน หอสมุดกลางของมหาวิทยาลัย และห้องสมุดสถาบันที่สังกัดอยู่ ส่วนหอคาประชาชนชายหญิงจำนวนสูงสุด ร้อยละ 38.8 และ 47.0 ใช้ห้องสมุดประชาชน

2.3 ประชาชนชายหญิงจำนวนสูงสุดของทั้งสามอาชีพร้อยละ 51.2, 53.4, 55.9, 58.1, 55.7 และ 53.1 ตามลำดับ มาใช้ห้องสมุดแห่งชาติเมื่อมีเวลาว่าง และนักเรียน นิสิต นักศึกษาชายหญิง ข้าราชการชายหญิง และหอคาประชาชนชายหญิง ส่วนใหญ่มาใช้ห้องสมุดแห่งชาติในวันเสาร์และวันอาทิตย์ โดยใช้ในระหว่างเวลาตั้งแต่ 8.30 น. ถึง 12.00 น. และ 12.00 น. ถึง 16.00 น. เพื่อให้มีความรู้เพิ่มเติมกว้างขวางมากยิ่งขึ้น สำหรับความสามารถในการอ่านหนังสือในห้องสมุดแห่งชาติ ปรากฏว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายหญิงสามารถอ่านหนังสือได้สูงสุดเดือนละ 70 เล่ม ในขณะที่ข้าราชการชายหญิงอ่านได้สูงสุด เดือนละ 50 เล่ม และหอคาประชาชนชายหญิงอ่านได้เดือนละ 35 เล่ม โดยใช้เวลาในการอ่านค่าสุดวันละครึ่งชั่วโมง

3. ความสนใจในการอ่านหนังสือจำแนกตามหมวดหมู่ทั้ง 10 หมวด ปรากฏว่า โดยเฉลี่ย นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายและหญิงสนใจอ่านหนังสือในหมวดเบ็ดเตล็ด หมวดสังคมศาสตร์ หมวดภาษาศาสตร์ หมวดวิทยาศาสตร์ หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ หมวดศิลปะและการบันเทิง และหมวดวรรณคดีอยู่ในระดับปานกลาง และสนใจอ่านหนังสือในหมวดปรัชญา และหมวดศาสนา น้อย ส่วนหนังสือในหมวดประวัติศาสตร์ ปรากฏว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายสนใจอ่านปานกลาง แต่นักเรียน นิสิต นักศึกษาหญิงสนใจอ่านมาก

ส่วนข้าราชการชายและหญิง โดยเฉลี่ยสนใจอ่านหนังสือในหมวดความรู้ทั่วไป มาก และสนใจอ่านหนังสือในหมวดวิทยาศาสตร์ น้อย ส่วนหนังสือที่ข้าราชการชายและหญิง

สนใจอ่านปานกลางได้แก่ หนังสือในหมวดปรัชญา หมวดสังคมศาสตร์ หมวดภาษาศาสตร์
 หมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ และหมวดศิลปะและการบันเทิง สำหรับหนังสือในหมวดศาสนา
 ปรากฏว่า โดยเฉลี่ย ข้าราชการชายสนใจอ่านปานกลาง แต่ข้าราชการหญิงสนใจอ่าน
 น้อย เช่นเดียวกับหนังสือในหมวดวรรณคดี และหมวดประวัติศาสตร์ที่ข้าราชการชายสนใจ
 อ่านปานกลาง แต่ข้าราชการหญิงสนใจอ่านมาก

สำหรับพ่อค้าประชาชนชายหญิง โดยเฉลี่ย สนใจอ่านหนังสือในหมวดเบ็ดเตล็ด
 หมวดศาสนา หมวดสังคมศาสตร์ หมวดภาษาศาสตร์ หมวดวรรณคดี และหมวดประวัติ-
 ศาสตร์ในระดับปานกลาง และสนใจอ่านหนังสือในหมวดปรัชญา และหมวดวิทยาศาสตร์
 น้อย ส่วนหนังสือในหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ปรากฏว่า พ่อค้าประชาชนชาย โดยเฉลี่ย
 สนใจอ่านปานกลาง แต่แม่ค้าประชาชนหญิงสนใจอ่านน้อย เช่นเดียวกับหนังสือในหมวด
 ศิลปะและการบันเทิงที่พ่อค้าประชาชนชายสนใจอ่านปานกลาง แต่แม่ค้าประชาชนหญิงสนใจ
 อ่านมาก

จากการศึกษาความสนใจของประชาชนคือนักเรียนหรือประเภทของหนังสือใน
 แต่ละหมวด พบว่า ประชาชนแต่ละอาชีพสนใจอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ ดังนี้

หนังสือในหมวดเบ็ดเตล็ด ทั้งนักเรียน นิสิต นักศึกษาชายหญิง ข้าราชการ
 ชายและหญิง และพ่อค้าประชาชนชายจำนวนสูงสุดร้อยละ 41.8, 49.5, 36.5, 39.4
 และ 38.8 ตามลำดับ สนใจอ่านหนังสือความรู้รอบตัวเหมือนกัน แต่หนังสือที่แม่ค้า
 ประชาชนหญิงจำนวนมากที่สุด ร้อยละ 35.2 สนใจอ่าน คือ หนังสือคำถามคำตอบเกี่ยว
 กับเรื่องต่าง ๆ

หนังสือในหมวดปรัชญา นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายหญิงสนใจอ่านหนังสือ
 เกี่ยวกับความจำ การเรียนรู้ การลืม การทดสอบเชาว์ สติปัญญา จำนวนมากที่สุด
 คือร้อยละ 34.7 และ 38.4 แต่ข้าราชการชายและหญิงจำนวนสูงสุด ร้อยละ 40.3
 และ 42.1 สนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ในขณะที่พ่อค้าประชาชนชาย

และหญิงจำนวนสูงสุด ร้อยละ 36.1 และ 29.4 สนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับการแนะวิธีสร้างความสำเร็จแก่ตนเอง นอกจากนี้แม่ค้าประชาชนหญิงยังสนใจอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์และหนังสือเกี่ยวกับความจำ การเรียนรู้ การลืม การทดสอบ เซาว์สติปัญญาด้วย

หนังสือในหมวดศาสนา นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายจำนวนสูงสุดร้อยละ 45.6 สนใจอ่าน หนังสือเกี่ยวกับประวัติและหลักธรรมต่าง ๆ แต่จำนวนสูงสุดร้อยละ 40.0 ของนักเรียน นิสิต นักศึกษาหญิง สนใจอ่านหนังสือเรื่องวิญญาณ นรก สวรรค์ จำนวนสูงสุดร้อยละ 48.0 และ 42.1 ของข้าราชการชายและหญิง สนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับประวัติและหลักธรรมต่าง ๆ เช่นเดียวกับพ่อค้าประชาชนชายที่สนใจอ่านหนังสือดังกล่าวมากที่สุด คือร้อยละ 50 แต่จำนวนสูงสุดร้อยละ 35.2 ของแม่ค้าประชาชนหญิง สนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับพิธีกรรมทางศาสนาต่าง ๆ

หนังสือในหมวดสังคมศาสตร์ นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมจำนวนมากที่สุดคือ ร้อยละ 33.6 แต่ นักเรียน นิสิต นักศึกษาหญิง จำนวนสูงสุด ร้อยละ 38.4 สนใจอ่านเรื่องเกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม จำนวนสูงสุดร้อยละ 40.3 ของข้าราชการชาย สนใจอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับการปกครอง และการเมืองทั้งในและนอกประเทศ จำนวนสูงสุด ร้อยละ 36.8 ของข้าราชการหญิงสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและหนังสือที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ในขณะที่พ่อค้าประชาชนชายจำนวนสูงสุดร้อยละ 33.3 สนใจอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับการปกครอง และการเมืองทั้งในและนอกประเทศและจำนวนสูงสุด ร้อยละ 35.2 ของแม่ค้าประชาชนหญิงสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

หนังสือในหมวดภาษาศาสตร์ นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายและหญิง จำนวนสูงสุดร้อยละ 26.0 และ 37.6 สนใจอ่านหนังสือแบบเรียนภาษาต่าง ๆ เช่น แบบเรียน

ภาษาไทย แบบเรียนภาษาฝรั่งเศส เป็นต้น ส่วนข้าราชการชายจำนวนสูงสุด ร้อยละ 28.8 สนใจอ่านหนังสือแบบเรียนภาษาต่าง ๆ และหนังสือที่เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของตัวอักษรและวิธีการออกเสียงของภาษาต่าง ๆ แต่จำนวนสูงสุด ร้อยละ 34.2 ของข้าราชการหญิงสนใจอ่านพจนานุกรมภาษาต่าง ๆ เช่นเดียวกับพ่อค้าประชาชนชายที่สนใจอ่านหนังสือดังกล่าว จำนวนมากที่สุด คือร้อยละ 27.7 แต่แม่ค้าประชาชนหญิงจำนวนสูงสุด ร้อยละ 41.1 สนใจอ่านหนังสือแบบเรียนภาษาต่าง ๆ

หนังสือในหมวดวิทยาศาสตร์ นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายและหญิงจำนวนสูงสุดร้อยละ 30.9 และ 33.0 สนใจอ่านหนังสือชีววิทยา ส่วนข้าราชการชายจำนวนสูงสุดร้อยละ 25 สนใจอ่านหนังสือดาราศาสตร์ และหนังสือชีววิทยา แต่ข้าราชการหญิงจำนวนสูงสุดร้อยละ 34.2 สนใจอ่านหนังสือพฤกษศาสตร์ ในขณะที่พ่อค้าประชาชนชายจำนวนสูงสุดร้อยละ 30.5 สนใจอ่านหนังสือคณิตศาสตร์ และแม่ค้าประชาชนหญิงจำนวนสูงสุดร้อยละ 17.6 สนใจอ่านหนังสือคณิตศาสตร์ และหนังสือสัตววิทยา

หนังสือในหมวดวิทยาศาสตร์ประยุกต์ ปรากฏว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษาหญิง ข้าราชการหญิง และแม่ค้าประชาชนหญิงจำนวนสูงสุดร้อยละ 41.3 55.2 และ 35.2 สนใจอ่านหนังสือประเภทเดียวกัน คือ หนังสือเรื่องความรู้เกี่ยวกับสุขวิทยาภายในบ้าน ส่วนประชาชนชายทุกอาชีพสนใจอ่านหนังสือต่างกัน กล่าวคือ นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายจำนวนสูงสุด ร้อยละ 34.7 สนใจอ่านหนังสือที่ให้ความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์เบื้องต้น แต่ข้าราชการชายจำนวนสูงสุด ร้อยละ 36.5 สนใจอ่านเรื่องความรู้ทางเกษตร เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การประมง เป็นต้น ในขณะที่พ่อค้าประชาชนชายจำนวนสูงสุด ร้อยละ 36.1 สนใจอ่านเรื่องความรู้ทางวิศวกรรมศาสตร์เบื้องต้น

หนังสือในหมวดศิลปะและการบันเทิง นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายจำนวนสูงสุด ร้อยละ 36.9 สนใจอ่านหนังสือกีฬาประเภทต่าง ๆ แต่นักเรียน นิสิต นักศึกษาหญิงจำนวนสูงสุด ร้อยละ 35.9 สนใจอ่านหนังสือเรื่องการตกแต่งสถานที่ทั้งภายในและภายนอก เช่นเดียวกับข้าราชการชายและหญิงที่สนใจอ่านหนังสือดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

ที่สุด คือ ร้อยละ 38.4 และ 63.1 ตามลำดับ ส่วนพหุค่าประชาชนชายจำนวนสูงสุด ร้อยละ 27.7 สนใจอ่านหนังสือกีฬาประเภทต่าง ๆ ในขณะที่แม่ค่าประชาชนหญิงจำนวนสูงสุดร้อยละ 41.1 สนใจอ่านหนังสือเรื่องการตกแต่งสถานที่ทั้งภายในและภายนอก

หนังสือในหมวดวรรณคดี นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายจำนวนสูงสุด ร้อยละ 31.5 สนใจอ่านหนังสือความรู้เกี่ยวกับประวัติของวรรณคดีและกวีในยุคสมัยต่าง ๆ แต่ จำนวนสูงสุด ร้อยละ 50 ของ นักเรียน นิสิต นักศึกษาหญิงสนใจอ่านหนังสือรวมบทละคร บทวิทยุ ภาพยนตร์ นวนิยาย และเรื่องสั้น ส่วนข้าราชการชายจำนวนสูงสุด ร้อยละ 32.6 สนใจอ่านหนังสือความรู้เกี่ยวกับประวัติของวรรณคดีและกวีในยุคสมัยต่าง ๆ แต่ ข้าราชการหญิงจำนวนสูงสุด ร้อยละ 39.4 สนใจอ่านหนังสือ 2 ประเภทด้วยกัน คือ หนังสือความรู้เกี่ยวกับประวัติของวรรณคดีและกวีในยุคสมัยต่าง ๆ และหนังสือรวมบทละคร บทวิทยุ ภาพยนตร์ นวนิยาย และเรื่องสั้น เช่นเดียวกับพหุค่าประชาชนที่สนใจอ่านหนังสือทั้ง 2 ประเภท ดังกล่าวเป็นจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 25 แต่แม่ค่าประชาชนหญิง จำนวนสูงสุดร้อยละ 29.4 สนใจอ่านหนังสือรวมบทละคร บทวิทยุ ภาพยนตร์ นวนิยาย เรื่องสั้น และหนังสือโคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน

นวนิยาย นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายหญิงจำนวนสูงสุด ร้อยละ 30.4 และ 28.5 ตามลำดับสนใจอ่านนวนิยายตลกขบขัน เช่นเดียวกับข้าราชการชายที่สนใจอ่านนวนิยายตลกขบขันเป็นจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 25 แต่ข้าราชการหญิงจำนวนสูงสุด ร้อยละ 34.2 สนใจอ่านนวนิยายที่เป็นเรื่องเสียดสีสังคม ส่วนพหุค่าประชาชนชาย และหญิงจำนวนสูงสุด ร้อยละ 27.7 และ 47.0 สนใจอ่านนวนิยายที่เป็นเรื่องของชีวิตจริงและครอบครัว นอกจากนี้พหุค่าประชาชนชายยังสนใจอ่านนวนิยายที่เป็นเรื่องเสียดสีสังคมด้วย

หนังสือในหมวดประวัติศาสตร์ นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายหญิงจำนวนสูงสุด ร้อยละ 45.6 และ 30.9 สนใจอ่านหนังสือชีวประวัติของบุคคลสำคัญ เช่นเดียวกับข้าราชการชายที่สนใจอ่านหนังสือดังกล่าวเป็นจำนวนมากที่สุด คือ ร้อยละ 42.3 แต่

ข้าราชการหญิง จำนวนสูงสุด ร้อยละ 50 สนใจอ่านประวัติศาสตร์ไทย ในขณะที่พ่อค้า ประชาชนชายและหญิงจำนวนสูงสุด ร้อยละ 36.1 และ 47.0 ตามลำดับสนใจอ่านหนังสือ ชีวิตประวัติของบุคคลสำคัญ

4. ความคิดเห็นของประชาชนแต่ละอาชีพที่มีต่อหอสมุดแห่งชาติ

4.1 ในคำานที่เกี่ยวกับสภาพของหอสมุดแห่งชาติประชาชนชายหญิงทุกอาชีพโดยเฉลี่ยมีความเห็นว่า แสงสว่างภายในหอสมุดแห่งชาติ การถ่ายเทอากาศในหอสมุดแห่งชาติ การตกแต่งหอสมุดให้น่าดูและชวนใช้ ตลอดจนป้ายบอกทิศทางในหอสมุดแห่งชาติว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนเรื่องความสะดวกของหอสมุดแห่งชาติประชาชนมีความเห็นว่ามีความสะดวกดีมาก แต่พ่อค้าประชาชนชายและหญิงเห็นว่ามีเหมาะสมปานกลาง นอกจากนี้ประชาชนชายหญิงทุกอาชีพมีความเห็นว่า หอสมุดแห่งชาติมีเสียงรบกวนน้อย

4.2 ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับวัสดุ ครุภัณฑ์ และหนังสือในหอสมุดแห่งชาติประชาชนชายหญิงทุกอาชีพ โดยเฉลี่ยแล้วมีความเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลางในเรื่องการอำนวยความสะดวกของโต๊ะ เก้าอี้ จำนวนหนังสือ ความพอเพียงของหนังสือในภาษาต่าง ๆ สภาพของหนังสือ ความเหมาะสมในการจัดหาหนังสือที่ตรงกับความต้องการ และความเป็นระเบียบของการจัดเรียงหนังสือบนชั้น ส่วนเรื่องจำนวนโต๊ะเก้าอี้ในหอสมุดแห่งชาติประชาชนเห็นว่ามีเหมาะสมปานกลางเช่นเดียวกัน ยกเว้นข้าราชการหญิงที่เห็นว่ามีเหมาะสมน้อย นอกจากนี้ก็ปรากฏว่าประชาชนชายหญิงทั้งสามอาชีพมีความพอใจหนังสือที่มีอยู่ในหอสมุดแห่งชาติอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากแม่ค้าประชาชนหญิงที่มีความพอใจหนังสือในหอสมุดแห่งชาติมาก

4.3 ในเรื่องกฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับ การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติบริการและกิจกรรม และความคิดเห็นทั่ว ๆ ไปที่มีต่อหอสมุดแห่งชาติปรากฏว่า

ประชาชนชายหญิงทุกอาชีพมีความเห็นเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ระเบียบข้อบังคับของหอสมุดแห่งชาติครั้งนี้ กฎเกณฑ์และระเบียบข้อบังคับมีความเหมาะสมปานกลาง ส่วนเวลา

เปิดปิดของหอสมุดแห่ง ปรากฏว่าข้าราชการชายหญิงและพ่อค้าประชาชนชายหญิงเห็นว่ามี ความเหมาะสมปานกลาง แต่นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายหญิงเห็นว่ามี ความเหมาะสม มาก

เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติ ปรากฏว่าโดยเฉลี่ย แล้วประชาชนชายหญิงทุกอาชีพได้รับความสะดวกในด้านการติดต่อและความช่วยเหลือใน ด้านการค้นคว้าจากเจ้าหน้าที่อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในเรื่องมารยาทของเจ้าหน้าที่ หอสมุดแห่งชาติ ปรากฏว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษาหญิง และข้าราชการหญิง มีความ พอใจปานกลาง แต่นักเรียน นิสิต นักศึกษาชาย ข้าราชการชาย และพ่อค้าประชาชน ชายหญิงมีความพอใจในมารยาทของเจ้าหน้าที่หอสมุดแห่งชาติมาก

ประชาชนชายหญิงทุกอาชีพมีความต้องการโดยเฉลี่ยในบริการและกิจกรรมที่ หอสมุดจัดขึ้น ดังนี้

ประชาชนแต่ละอาชีพมีความต้องการมากในเรื่อง บริการการช่วยเหลือเพื่อ การค้นคว้า และบริการแนะนำการอ่านเพื่อใช้ในงานอาชีพ ยกเว้นข้าราชการชายที่มี ความต้องการบริการการช่วยเหลือเพื่อการค้นคว้าในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับแม่ค้า ประชาชนหญิงที่ต้องการบริการแนะนำการอ่านเพื่อใช้ในงานอาชีพในระดับปานกลาง

ประชาชนแต่ละอาชีพมีความต้องการในระดับปานกลางในเรื่องบริการหยิบ หนังสือโดยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ ยกเว้นพ่อค้าประชาชนชายที่มีความต้องการมากในบริการ หยิบหนังสือโดยเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้

ประชาชนชายหญิงทุกอาชีพโดยเฉลี่ยมีความเห็นที่พ้องกันว่าหอสมุดแห่งชาติเป็น แหล่งที่ให้ความรู้ และเป็นสถานที่ที่เหมาะสมแก่การศึกษาค้นคว้าที่ดีมาก

อภิปรายผล

1. ลักษณะของสมาชิกหอสมุดแห่งชาติ

1.1 ลักษณะสมาชิกส่วนใหญ่ของหอสมุดแห่งชาติจำแนกตามเพศ ปรากฏว่าหญิงใช้หอสมุดแห่งชาติร้อยละ 89.1 ในขณะที่ชายใช้ร้อยละ 84.2 ซึ่งผลจากการศึกษาข้อนี้ตรงกับการศึกษาของ แฟรงคลิน ที่ว่าในเรื่องของการใช้ห้องสมุดนั้น เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างชายและหญิง ปรากฏว่าหญิงใช้มากกว่าชาย¹

1.2 ลักษณะสมาชิกจำแนกตามอายุ ปรากฏว่าช่วงอายุที่มาใช้หอสมุดแห่งชาติมากที่สุด คือ อายุระหว่าง 14 ถึง 28 ปี ซึ่งในช่วงอายุนี้นับว่าเป็นวัยหนุ่มสาวมีเวลาว่างมาก และยังไม่มีการะอันใด จึงสามารถใช้เวลาว่างเข้าห้องสมุด อันสอดคล้องกับการศึกษาของแฟรงคลิน ที่ว่าหนุ่มสาวใช้ห้องสมุดมากกว่าคนสูงอายุ และคนโสดใช้มากกว่าคนที่แต่งงานแล้ว ทั้งนี้เพราะคนหนุ่มสาวหรือคนโสดมีเวลาว่างมากและไม่มีการะอันใด² ตลอดจนเป็นวัยที่มีความกระตือรือร้นเพื่อจะทำให้ตนมีความก้าวหน้า จึงใช้เวลาส่วนใหญ่ในการเข้าใช้ห้องสมุด

1.3 ลักษณะสมาชิกจำแนกตามอาชีพ ปรากฏว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษา ใช้มากกว่าอาชีพอื่น ทั้งนี้เพราะนักเรียน นิสิต นักศึกษาเป็นวัยที่ต้องศึกษาเล่าเรียนและมีเวลาเพื่อการศึกษามากกว่าอาชีพอื่น จึงสามารถใช้เวลาว่างจากการเข้าชั้นเรียนมาเข้าหอสมุด เพื่อความก้าวหน้าในการเรียน เพื่อให้มีความรู้เพิ่มเติมกว้างขวางมากยิ่งขึ้น และนำไปประกอบการเรียนตามหลักสูตร กับทำรายงานที่ครูหรืออาจารย์ผู้สอนสั่งให้ทำ ซึ่งตรงกับการศึกษาของ สุรางค์ กุณวงศ์ ที่ว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษาใช้ห้องสมุดมากกว่าอาชีพอื่น เนื่องจากเป็นผู้ที่ยังอยู่ในวันที่ต้องศึกษาเล่าเรียนมีความจำเป็นต้องศึกษาค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา และการที่จะให้ศึกษาจากหนังสือเพียงหนึ่งหรือสอง เล่มหรือฟังคำ

¹Hordy Rogers Franklin, "The Relationship between Adult Communication Practices and Public Library Use in Northern, Urban, Black Ghetto," Dissertation Abstracts 32 (March 1972) : 5253 - A.

²Ibid.

คำอธิบายของครูหรืออาจารย์ในชั้นเรียนเท่านั้นไม่เป็นการเพียงพอ เนื่องจากความรู้อ่าง ๆ ได้เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งความเคลื่อนไหวในวงการศึกษาก็มีอยู่ตลอดเวลา นอกจากนั้นการสอนโดยอาจารย์เป็นผู้บอกหรืออธิบายให้ฟัง จะทำให้ผลทางการศึกษาน้อยกว่าการให้คนควาเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้แนะแนวทาง¹ ดังนั้นหอสมุดแห่งชาติจึงมีบทบาทมากสำหรับผู้ที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน

2. สภาพทั่วไปในการใช้หอสมุดแห่งชาติของประชาชนแต่ละอาชีพ ปรากฏว่าผู้ใช้ส่วนมากมาใช้หอสมุดแห่งชาติด้วยเหตุผลที่ต้องการอ่านหนังสือและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ในหอสมุดแห่งชาติ ทั้งนี้เนื่องจากผู้ใช้หอสมุดแห่งชาติส่วนใหญ่เป็น นักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งมีเวลาว่างมากโดยเฉพาะวันเสาร์และวันอาทิตย์ซึ่งเป็นวันหยุด จึงมาหอสมุดแห่งชาติเพื่อใช้เป็นสถานที่ที่ทำการศึกษาค้นคว้า ทั้งนี้เพื่อให้มีความรู้เพิ่มเติมกว้างขวางมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากความคิดเห็นที่พ้องกันของประชาชนชายหญิงทั้งสามอาชีพว่าหอสมุดแห่งชาติเป็นแหล่งของความรู้ และเป็นสถานที่ที่เหมาะสมแก่การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองที่ตีมากแหล่งหนึ่งสำหรับประชาชน

3. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความสนใจของผู้ใช้ที่มีต่อการอ่านหนังสือประเภทและหมวดต่าง ๆ พบว่าองค์ประกอบที่ทำให้ประชาชนสนใจอ่านหนังสือประเภทต่าง ๆ แตกต่างกัน คือ วัย เพศ และอาชีพ ดังผลการวิจัยที่ปรากฏว่า

นักเรียน นิสิต นักศึกษาส่วนใหญ่สนใจอ่านหนังสือในหมวดประวัติศาสตร์มากที่สุด จากผลการสำรวจพบว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีอายุในระหว่าง 14 - 28 ปี นับว่าเป็นวัยหนุ่มสาว และอยู่ในวัยของการศึกษา ฉะนั้นในช่วงนี้จึงมีความสนใจในหมวดประวัติศาสตร์มากกว่าในหมวดอื่น โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับประวัติของบุคคลสำคัญในสาขาวิชาต่าง ๆ อันเป็นไปตามธรรมชาติของคนหนุ่มสาวที่ชอบลือก

¹สุรางค์ กุณวงษ์, "การประเมินผลการปฏิบัติงานห้องสมุดประชาชนของกรุงเทพมหานคร." (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร, 2517), หน้า 95.

เขียนแบบบุคคลที่ตนชอบเพื่ออีกถือเป็นตัวอย่างต่อไป¹

ส่วนข้าราชการส่วนใหญ่สนใจอ่านหนังสือในหมวดเบ็ดเตล็ดมากที่สุด โดยเฉพาะหนังสือความรู้รอบตัว เนื่องจากหนังสือประเภทนี้เป็นหนังสือที่รวบรวมความรู้ทุกแขนงวิชา และสามารถให้คำตอบได้อย่างรวดเร็ว จึงเป็นที่นิยมของข้าราชการทั้งชายและหญิง

สำหรับพ่อค้าประชาชนส่วนใหญ่สนใจอ่านหนังสือในหมวดศิลปะและการบันเทิงมากที่สุด โดยเฉพาะพ่อค้าประชาชนชายที่สนใจอ่านหนังสือเรื่องกีฬามาก เพราะพ่อค้าประชาชนชายมีภาระและหน้าที่ในการทำมาหากินตลอดวัน เพื่อเป็นการผ่อนคลายความตึงเครียดจากการตรากตรำการะกิจประจำวัน จึงสนใจอ่านหนังสือดังกล่าวมาก ซึ่งตรงข้ามกับแม่ค้าประชาชนหญิงซึ่งส่วนใหญ่เป็นแม่บ้าน และเป็นเพศที่รักความสวยงามจึงสนใจอ่านหนังสือในเรื่องที่เกี่ยวกับการตกแต่งสถานที่ ซึ่งเป็นการแสดงออกถึงความสนใจในค่านิยมโดยตรง

ท่านองเคียวกับหนังสือในหมวดอื่น ๆ เช่น หนังสือในหมวดปรัชญา ที่ปรากฏว่านักเรียน นิสิต นักศึกษาชายและหญิงส่วนใหญ่สนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับความจำ การเรียนรู้ การลืม การทดสอบเชาว์สติปัญญา แต่ข้าราชการชายและหญิงสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับพฤติกรรมของมนุษย์ ในขณะที่พ่อค้าประชาชนชายและหญิงสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับการแนะนำวิธีสร้างความสำเร็จแก่ตนเอง การที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาชนแต่ละกลุ่มมีวัยและอาชีพต่างกัน ดังนั้นความสนใจที่มีต่อการอ่านหนังสือจึงต่างกันไป กล่าวคือจากผลการสำรวจพบว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษาส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 14 ถึง 28 ปีซึ่งเป็นวัยของการศึกษา อาจเห็นว่าการอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับเรื่องความจำ การเรียนรู้ การลืม การทดสอบเชาว์สติปัญญาจะทำให้ได้ทั้งความรู้ ความคิด และวิธีในการปรับปรุงการเรียนของตนเองให้ได้ดียิ่งขึ้นจึงสนใจอ่านหนังสือประเภทนี้มากแต่ข้าราชการซึ่งส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่มีหน้าที่การงานและมีความจำเป็นในการติดต่อกับบุคคลต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกวงการเป็น

¹ ประไพศรี วิสัยจร, "การศึกษาความสนใจและแนวการอ่านหนังสือของนักเรียนอายุ 13 - 18 ปี ในจังหวัดชลบุรี อยุธยา สุพรรณบุรี นครปฐม สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี" (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตประสานมิตร, 2516), หน้า 220 - 221.

จำนวนมาก เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จทั้งในค่าน้ำหนักที่การทำงานและในค่าน้ำหนักที่ติดต่อกับบุคคลในวงการต่าง ๆ จึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องเรียนรู้หรือศึกษาพฤติกรรมของมนุษย์ ดังนั้นข้าราชการทั้งชายและหญิงจึงสนใจอ่านหนังสือประเภทนี้มาก ส่วนพ่อค้าประชาชนนั้นปรากฏว่าส่วนใหญ่มีอาชีพที่เกี่ยวกับการค้า การลงทุน และประกอบธุรกิจต่าง ๆ อาจเห็นว่าการอ่านหนังสือที่เกี่ยวกับการแนะนำวิธีสร้างความสำเร็จแก่ตนเองจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในงานอาชีพให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีได้ พ่อค้าประชาชนทั้งชายและหญิงจึงสนใจอ่านหนังสือประเภทดังกล่าวมาก

ส่วนหนังสือในหมวดสังคมศาสตร์ จากการสำรวจพบว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษาชายสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม แต่นักเรียน นิสิต นักศึกษาหญิงสนใจอ่านเรื่องขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรม ส่วนข้าราชการชายสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับการปกครองและการเมืองทั้งในและนอกประเทศ แต่ข้าราชการหญิงสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมและหนังสือที่เกี่ยวกับขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมสำหรับพ่อค้าประชาชนชายสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับการปกครองและการเมืองทั้งในและนอกประเทศ แต่แม่ค้าประชาชนหญิงสนใจอ่านหนังสือเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม การที่เป็นเช่นนี้ แสดงให้เห็นว่าเพศเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้ประชาชนแต่ละกลุ่มสนใจอ่านหนังสือแตกต่างกัน

4. จากการสำรวจความต้องการเกี่ยวกับบริการและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หอสมุดแห่งชาติจัดขึ้น ปรากฏว่าผู้ใช้มีความต้องการมากในบริการให้ความช่วยเหลือเพื่อการค้นคว้าและบริการแนะนำการอ่านเพื่อใช้ในงานอาชีพ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ใช้หอสมุดแห่งชาติมิใช่เป็นประชาชนเพียงกลุ่มเดียว แต่ประกอบไปด้วยประชาชนหลายกลุ่ม หลายอาชีพ ดังนั้นจึงมีความต้องการบริการให้ความช่วยเหลือและแนะนำการอ่านหนังสือที่ประชาชนสามารถนำไปใช้ในงานอาชีพเพื่อส่งเสริมในงานอาชีพนั้น ๆ มีความก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพสูงขึ้น หรืออาจจะเป็นเพราะว่าหอสมุดแห่งชาติจัดบริการและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านประเภทต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก แต่ประชาชนก็ยังคงมีความต้องการให้หอสมุดแห่งชาติจัดบริการและกิจกรรมส่งเสริมการอ่านดังกล่าวมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยพบว่าประชาชนมีความต้องการที่จะให้หอสมุดแห่งชาติขยายเวลาบริการของห้องอ่านหนังสือในบางห้องให้เพิ่มขึ้น เท่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ปรากฏว่าเวลาที่เปิดบริการของห้องอ่านหนังสือต่าง ๆ เปิดบริการต่างกัน คือ ห้องอ่านหนังสือทั่วไป ห้องวารสารและห้องหนังสือเกี่ยวกับประเทศไทยเปิดบริการตั้งแต่เวลา 8.30 น. ถึงเวลา 20.30 น. แต่ห้องศาสนาและปรัชญาและห้องเอเชียเปิดบริการตั้งแต่เวลา 8.30 น. ถึง 16.30 น. ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าหอสมุดแห่งชาติควรขยายเวลาบริการของห้องศาสนาและปรัชญาและห้องเอเชียให้เพิ่มขึ้น คือ ให้เปิดบริการตั้งแต่เวลา 8.30 น. และปิดบริการเวลา 20.30 น. หอสมุดแห่งชาติจึงควรพิจารณาในเรื่องที่ผู้ใช้บริการต้องการมาก ด้วยการขยายเวลาบริการของห้องอ่านหนังสือต่าง ๆ ให้เหมาะสมและเท่ากันทุกห้อง โดยอาจจัดเจ้าหน้าที่หมุนเวียน เพราะในเวลาที่เปิดทำการปกติ นั้น ผู้อ่านบางส่วนอาจไม่มีโอกาสได้ใช้เพราะตรงกับเวลาเรียน หรือเวลาทำงาน

2. จากการวิจัยพบว่า นักเรียน นิสิต นักศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มที่เข้ามาใช้หอสมุดแห่งชาติมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่น ๆ มีความต้องการและมีความจำเป็นต้องการหนังสือตำราเรียน และแบบเรียนต่าง ๆ เพื่อนำไปประกอบการศึกษามาก เพราะเท่าที่มีอยู่ในปัจจุบัน นักเรียน นิสิต นักศึกษามีความเห็นว่ายังมีจำนวนน้อยและไม่เพียงพอกับความต้องการ เพราะฉะนั้นหอสมุดแห่งชาติจึงควรจัดหาหนังสือแบบเรียน และตำราเรียนของทุก ๆ ระดับการศึกษาให้มีจำนวนเพิ่มขึ้น และเพียงพอกับความต้องการของผู้ใช้ นอกจากนี้หอสมุดแห่งชาติก็ควรพิจารณาจัดหาหนังสือทางด้านวิชาการ โดยเฉพาะหนังสือทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีใหม่ ๆ หนังสือด้านวิชาชีพใหม่ ๆ หนังสือที่ให้ความบันเทิง และหนังสือในทุกสาขาวิชาที่มีคุณค่า และมีประโยชน์มาไว้บริการแก่ประชาชนให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้ในด้านการใหม่ ๆ และวิชาชีพใหม่ ๆ อันจะทำให้ประชาชนสามารถนำไปใช้ในการประกอบอาชีพได้ รวมทั้งเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกเพศ วัย และทุกระดับการศึกษาได้เลือกอ่านหนังสือได้ตามความต้องการ

3. ในเรื่องบุคลากรหอสมุดแห่งชาติ จากการสำรวจพบว่าประชาชนมีความต้องการมากที่จะให้หอสมุดแห่งชาติจัดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ เพื่อคอยให้คำแนะนำและช่วยเหลือในด้านการค้นคว้า ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเจ้าหน้าที่ที่ประจำในห้องอ่านหนังสือต่าง ๆ อาจมีจำนวนน้อยไป ดังนั้นหอสมุดแห่งชาติจึงควรพิจารณาจัดเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ประจำห้องอ่านหนังสือให้มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกห้อง เพื่อให้ความช่วยเหลือแนะนำในด้านการค้นหาหนังสือ และบริการแก่ผู้อ่านอย่างมีประสิทธิภาพรวดเร็ว และตรงกับความต้องการของผู้ใช้ให้มากยิ่งขึ้น เพราะหอสมุดแห่งชาติจะเป็นศูนย์กลางบริการความรู้ข่าวสารได้ก็เพียงใด ย่อมขึ้นอยู่กับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่หอสมุด

4. จากการวิจัยพบว่า ประชาชนที่เข้ามาใช้หอสมุดแห่งชาติส่วนใหญ่ยังขาดความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่อง กฎเกณฑ์ ระเบียบข้อบังคับวิธีใช้หอสมุด แหล่งและที่ตั้งของทรัพยากรที่มีอยู่ในหอสมุดแห่งชาติ ประชาชนมีความต้องการให้หอสมุดแห่งชาติจัดบริการแนะวิธีใช้หอสมุดแห่งชาติเป็นจำนวนมาก เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการใช้หอสมุดแห่งชาติ และให้ได้เข้าใจถึงระเบียบกฎเกณฑ์ข้อบังคับ และทราบถึงแหล่งทรัพยากรภายในหอสมุดแห่งชาติ หอสมุดแห่งชาติควรจัดทำคู่มือหอสมุดแห่งชาติขึ้น เพราะคู่มือย่อมประกอบไปด้วยรายละเอียดต่าง ๆ เช่น การแนะวิธีใช้หอสมุด วิธีค้นหาหนังสือในหอสมุดแห่งชาติ ห้องอ่านหนังสือต่าง ๆ ภายในหอสมุดแห่งชาติ หนังสือ collection พิเศษ บริการ ระเบียบข้อบังคับของหอสมุดแห่งชาติ ยังแสดงห้องอ่านหนังสือและตำแหน่งของหนังสือในห้องอ่านหนังสือในชั้นต่าง ๆ เป็นต้น คู่มือจะช่วยให้ประชาชนได้ทราบรายละเอียดต่าง ๆ ได้อย่างชัดเจน ทั้งยังช่วยประหยัดเวลาของบรรณารักษ์ในการตอบคำถามต่าง ๆ เหล่านี้ให้สามารถไปปฏิบัติงานหรือให้บริการในค่านอื่น ๆ ได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้หอสมุดแห่งชาติควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดขึ้นทางโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และสื่อมวลชนอื่น ๆ ให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อกระตุ้นความสนใจและเป็นการแจ้งให้ประชาชนได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวภายในหอสมุดแห่งชาติได้อย่างทั่วถึง

5. ในเรื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แก่ผู้ใช้บริการการอ่าน จากการประเมินผลความคิดเห็นของประชาชน พบว่า แสงสว่างและการถ่ายเทอากาศภายในห้องอ่านหนังสือในหอสมุดแห่งชาติเป็นเรื่องที่เป็นอุปสรรคต่อการอ่านของผู้อ่านมาก เพราะห้องอ่านหนังสือในบางห้องมีอากาศร้อนอบอ้าวและแสงสว่างไม่เพียงพอ หอสมุดแห่งชาติจึงควรแก้ไข โดยจัดให้มีการติดตั้งพัดลม หรือเครื่องปรับอากาศ และติดตั้งไฟฟ้าภายในห้องอ่านหนังสือต่าง ๆ ให้เหมาะสมและได้สัดส่วนกันทุกห้อง พร้อมทั้งจัดซ่อมแซมไฟฟ้าอย่างรีบด่วนเมื่อเกิดการชำรุด เพราะการอ่านที่มีประสิทธิภาพย่อมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ดีของห้องสมุด นอกจากนี้หอสมุดแห่งชาติก็ควรพิจารณาในเรื่องการเปิดให้ใช้ห้องน้ำภายในหอสมุดแห่งชาติเพราะจากการวิจัย กล่าวได้ว่าเป็นเรื่องที่มีปัญหา มากเช่นเดียวกัน ผู้อ่านที่ใช้บริการนาน ๆ ย่อมมีความจำเป็นในค่านี้อ หอสมุดแห่งชาติจึงควรเตรียมรับกับปัญหานี้ด้วยการปรับปรุง แก้ไข และจัดบริการเปิดให้ใช้ห้องน้ำชายและห้องน้ำหญิงไว้อย่างเหมาะสมทุกชั้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ขอบเขตในการวิจัยเพื่อการสำรวจความสนใจในการอ่านของผู้อ่านที่มีต่อหนังสือซึ่งมิได้รวมถึงนิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ ในการวิจัยครั้งต่อไปจึงควรจะมีการวิจัยในด้านที่เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์โดยเฉพาะนิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ว่าผู้อ่านมีความสนใจต่อสิ่งพิมพ์ในแต่ละประเภทมากน้อยเพียงใด เพื่อให้การจัดหาหนังสือ นิตยสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ของหอสมุดแห่งชาติให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และตรงกับความต้องการของประชาชน

2. ในการวิจัยครั้งต่อไป ควรจะได้สอบถามความคิดเห็นของประชาชนผู้ไม่ได้ใช้หอสมุดแห่งชาติว่า มีทัศนคติ และความคิดเห็นอย่างไรต่อหอสมุดแห่งชาติ ซึ่งผลของการวิจัยจะเป็นแนวทางให้มีการปรับปรุงหอสมุดแห่งชาติให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล หอสมุดแห่งชาติจะเป็นศูนย์รวมวิชาการต่าง ๆ และเป็นผู้นำในการให้บริการแก่ประชาชนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ ในการใช้หนังสือในระดับชาติได้อย่างแท้จริง